

Andrzej Orczykowski

Sprawozdanie z uroczystości wręczenia dyplomu doktora honoris causa Panu Profesorowi Doktorowi Habilitowanemu Andrzejowi Stelmachowskiemu

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawnohistoryczny 46/1-2, 25-29

2003

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

**SPRAWOZDANIE Z UROCZYŚTOŚCI
WRĘCZENIA DYPLOMU
DOKTORA HONORIS CAUSA
PANU PROFESOROWI DOKTOROWI HABILITOWANEMU
ANDRZEJOWI STELMACHOWSKIEMU**

Dnia 18 grudnia 2002 r. w auli im. Jana Pawła II Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie odbyła się uroczystość wręczenia dyplomu doktora *honoris causa* Panu Profesorowi Doktorowi Habilitowanemu Andrzejowi Stelmachowskiemu.

Po odśpiewaniu hymnu państwowego: *Jeszcze Polska nie zginęła*, Rektor Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego ks. prof. dr hab. Roman Bartnicki otworzył uroczystą sesję promocyjną. Książd Rektor – w imieniu własnym i Senatu UKSW – powitał Pana Profesora Andrzeja Stelmachowskiego oraz Pana Profesora Krzysztofa Skubiszewskiego, byłego ministra spraw zagranicznych, który w tym samym dniu otrzymał doktorat *honoris causa* nadany przez Wydział Nauk Historycznych i Społecznych UKSW. Wśród przybyłych gości byli: J. E. Ks. Abp Józef Kowalczyk – nuncjusz apostolski w Polsce, p. Krzysztof Czerniński – przedstawiciel Kancelarii Prezydenta RP, p. Wojciech Wierzejewski – wicemarszałek Województwa Mazowieckiego, J. E. Ks. Abp Wojciech Zięba – metropolita białostocki, J. E. Ks. Bp Stanisław Stefanek SChr – biskup łomżyński, p. Tadeusz Mazowiecki – pierwszy premier Rządu III RP, p. Wiesław Chrzanowski – b. marszałek Sejmu RP, p. Piotr Fogler – przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego, p. Jan Maria Jackowski – wiceprzewodniczący Rady Miasta Stołecznego Warszawy, p. Joanna Fabisiak – radna Miasta Stołecznego Warszawy, p. Cezary Pomarański – burmistrz Dzielnicy Warszawa-Bielany, p. prof. dr hab. Andrzej Pelczar – przewodniczący Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego, p. Zbigniew Matyszewski – dyrektor generalny Ministerstwa Spraw Zagranicznych, p. Katarzyna Maziańska – zastępca burmistrza Dzielnicy Warszawa-Bielany, p. Maciej Więckow-

ski – zastępca burmistrza Dzielnicy Warszawa-Bielany, p. Janusz Warakomski – członek zarządu Dzielnicy Warszawa-Bielany, p. Ryszard Podczaski – członek zarządu Dzielnicy Warszawa-Bielany, p. Jarosław Drozd – z Ministerstwa Spraw Zagranicznych, p. prezes Stocki – z Izby Obrachunkowej. Uroczystość uświetnili swoją obecnością przedstawiciele świata nauki i szkół wyższych: p. prof. Tadeusz Borecki – rektor Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, p. prof. Andrzej Wit – rektor Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie, p. prof. Bogdan Walczak – prorektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, p. prof. Andrzej Szwarc – dziekan Wydziału Prawa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz byli rektorzy Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie; ks. prof. Helmut Juros, ks. prof. Remigiusz Sobański, ks. prof. Jan Łach. Przybyli również: p. prof. Tadeusz Tołoczek – b. rektor Akademii Medycznej oraz zasłużeni emerytowani profesorowie ATK: p. prof. Andrzej Święcicki i ks. prof. Wojciech Tabaczyński. W uroczystości uczestniczyli Goście zaproszeni przez Laureata, pracownicy naukowo-dydaktyczni i administracyjni oraz studenci UKSW.

W swoim przemówieniu Ksiądz Rektor Roman Bartnicki podkreślił, że najwyższa godność akademicka: doktorat *honoris causa* nadawana jest osobom wybitnym, zasłużonym w najwyższym stopniu dla nauki, kultury, życia społecznego i politycznego. W ocenie Senatu UKSW Laureat zasłużył na tę godność w sposób szczególny. Pan Profesor Andrzej Stelmachowski jest wybitnym uczonym nauk prawnych, autorem wielu cennych dzieł prawniczych, nauczycielem, wychowawcą wielu pokoleń prawników.

Pan Profesor – kontynuował Ksiądz Rektor – budował zręby III Rzeczypospolitej, piastując bardzo wysokie stanowiska państwowe, czynnie uczestnicząc w wydarzeniach życia publicznego inicjując procesy prowadzące do zmian ustroju państwa polskiego i do jego umocnienia na arenie międzynarodowej. Wiele uczynił dla Akademii Teologii Katolickiej i Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Jako minister edukacji narodowej podjął w 1992 r. decyzję o budowie gmachu ATK, co kilka lat później umożliwiło i było warunkiem wszczęcia starań o utworzenie UKSW.

W zakończeniu swojego przemówienia Ksiądz Rektor podziękował Laureatowi za wszystko, co uczynił dla Rzeczypospolitej Polskiej, dla Kościoła Katolickiego w Polsce dla ATK i UKSW.

Następnie Prodziekan Wydziału Prawa Kanonicznego UKSW ks. prof. dr hab. Józef Wroceński odczytał uchwały Rady Wydziału Prawa Kanonicznego¹ oraz Senatu UKSW² w sprawie nadania doktoratu *honoris causa* Panu Profesorowi Doktorowi Habilitowanemu Andrzejowi Stelmachowskiemu.

Z kolei głos zabrał ks. prof. dr hab. Julian Kałowski – dziekan Wydziału Prawa Kanonicznego UKSW wygłaszając *Laudację*³ na cześć Pana Profesora Andrzeja Stelmachowskiego. Promotor nadania doktoratu *honoris causa* ukazał postawę obywatelską, wierność ideałom i konsekwencję w ich realizacji jako najcenniejszą cechę Laureata, autora ponad 200 prac z dziedziny prawa, twórcy naukowej szkoły prawa cywilnego. Ks. prof. J. Kałowski przytaczając łacińską sentencję: *verba docent, exempla trahunt* wskazał na związek Pana Profesora Andrzeja Stelmachowskiego z uczelnią, z której wywodzi się UKSW, bowiem przez lata wykładał prawo na ATK nie pobierając honorariów. Laureat łączył wysoki poziom profesjonalny z postawą obywatelską – w czasach PRL był członkiem Prymasowskiego Komitetu Budowy Kościołów, grupy „Doświadczenie i Przyszłość”, strajk w Stoczni Gdańskiej wspierał jako ekspert „Solidarności”, brał udział w obradach Okrągłego Stołu. Pan Profesor Andrzej Stelmachowski po upadku komunizmu był pierwszym ministrem edukacji narodowej, później marszałkiem Senatu RP. „Dzięki takim prawnym mężom Polska nie zginęła” – zakończył swą *Laudację* ks. prof. J. Kałowski.

Promotor przewodu odczytał treść dyplomu doktorskiego. Dyplom doktora *honoris causa* nauk prawnych⁴ Panu Profesorowi Doktorowi Habilitowanemu Andrzejowi Stelmachowskiemu wręczył ks. prof. dr hab. Julian Kałowski.

J. M. Rektor UKSW ks. prof. dr hab. Roman Bartnicki złożył Laureatowi gratulacje i najlepsze życzenia. Chór Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego – pod dyrekcją ks. mgr. Kazimierza Szymonika wykonał: *Gaude Mater Polonia*.

Następnie p. K. Czerwiński z Kancelarii Prezydenta RP odczytał list gratulacyjny Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej skiero-

¹ Tekst uchwały Rady Wydziału Prawa Kanonicznego UKSW w: Prawo Kanoniczne 46 (2003) nr 1-2, s. 5.

² Tekst uchwały Senatu UKSW w: Prawo Kanoniczne 46 (2003) nr 1-2, s. 6.

³ Tekst *Laudacji* w: Prawo Kanoniczne 46 (2003) nr 1-2, s. 7-12.

⁴ Kopia dyplomu w: Prawo Kanoniczne 46 (2003) nr 1-2, s. 14.

wany do Pana Profesora A. Stelmachowskiego z okazji nadania mu przez Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego tytułu doktora *honoris causa*.

Zgodnie z tradycją Doktor *honoris causa* wygłosił wykład.

P. prof. Andrzej Stelmachowski, który jest prezesem Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” wygłosił wykład zatytułowany: *Problemy duszpasterstwa polonijnego*⁵. Na wstępie swojego wystąpienia Laureat wyraził wdzięczność za nadanie mu najwyższej godności akademickiej oraz podziękował – za szczegól mniej znany – za dobrodziejstwa, jakie rodzina Stelmachowskich doznała od ATK. Kiedy jego młodszy syn Zbigniew został uwięziony, a potem skazany z dekretu *o stanie wojennym* miał trudności ze znalezieniem pracy. Pierwszą posadę otrzymał na ATK i w ten sposób Uczelnia „w trudnym momencie wyciągnęła pomocną dłoń”. Tutaj też mój syn znalazł swój skarb, żonę – powiedział Doktor *honoris causa* UKSW.

W swoim wykładzie p. prof. A. Stelmachowski analizując zjawisko polskiej emigracji ukazał troskę Kościoła w Polsce o zapewnienie opieki duszpasterskiej Rodakom przebywającym poza granicami Ojczyzny. Prezentując działania Konferencji Episkopatu Polski mające na celu zapewnienie emigrantom posługi duszpasterskiej sprawowanej przez polskich kapłanów, wyszczególnił działalność Prymasa Kard. Augusta Hlonda, który mając na celu zaspokojenie duchowych potrzeb polskich emigrantów założył „nową” wyspecjalizowaną formację zakonną – Towarzystwo Chrystusowe. Chrystusowcy – kontynuował Doktor *honoris causa* UKSW – wypracowali swoiste metody pracy, np.: w Australii w zasadzie zrezygnowali z prób tworzenia polskich parafii czy to terytorialnych, czy personalnych, lecz działają w charakterze kapelanów wszędzie tam, gdzie żyją mniejsze lub większe grupy Polaków, co pozwala na znaczną mobilność równoległą do mobilności naszych Rodaków. Po przedstawieniu mozaiki problemów duszpasterstwa polonijnego na Zachodzie, p. prof. A. Stelmachowski poruszył kwestie związane z odradzaniem się Kościoła Katolickiego na Wschodzie oraz ukazał nową sytuację w jakiej znaleźli się mieszkający tam Po-

⁵ Tekst wykładu w: *Prawo Kanoniczne* 46 (2003) nr 1-2, s. 13.

lacy. Prezentując rodzące się problemy wskazał również na przykłady ich rozwiązywania. Wzorcową nazwał postawę niedawno zmarłego księdza Wana gsa, który bardzo dobrze rozumiał potrzeby wiernych. Sam posługiwał się na codzień językiem będącym przedziwną mieszaniną słów polskich, ukraińskich i rosyjskich, ale w liturgii używał literackiego języka polskiego. Starał się też stosować modlitwy, jakie wierni odmawiali przed jego przybyciem. Konstatując wykład – Doktor *honoris causa* UKSW p. prof. A. Stelmachowski – stwierdził, że poszukiwanie właściwych form działalności ewangelizacyjnej Kościoła jest procesem, który nie jest zakończony i dotyczy to także dostosowania form działalności duszpasterskiej wśród naszych rodaków zarówno na Wschodzie, jak i na Zachodzie.

Po wykładzie p. prof. A. Stelmachowskiego Chór UKSW wykonał utwór: *O ziemio polska* powstały w oparciu o słowa Jana Pawła II, do których muzykę skomponował Juliusz Łuciu k.

Zamykając uroczystą sesję promocyjną Rektor UKSW ks. prof. dr hab. Roman Bartnicki podziękował wszystkim zgromadzonym w auli Jana Pawła II za przybycie. Oficjalną część uroczystości zakończył śpiew: *Gaudeamus-igitur*.

ks. Andrzej Orczykowski SChr